

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

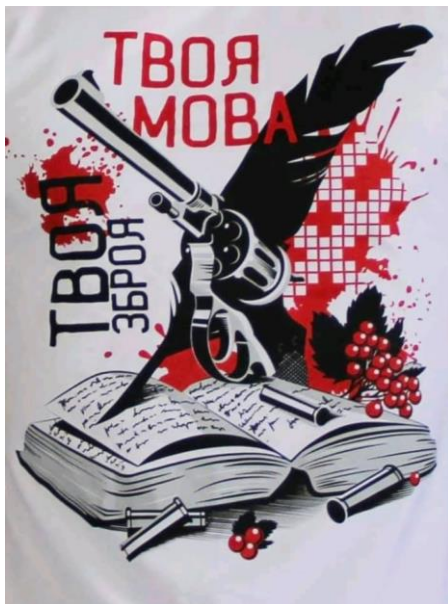
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

21 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

Львів 2024

«Мова — кордон національної безпеки»: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 21 лютого 2024 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2024. 194с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь ПОПОВИЧ, доктор технічних наук, професор;

Василь КАРАБИН, доктор технічних наук, професор;

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук;

Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент;

Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук;

Мар'яна ГДАКОВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент;

Сергій СМЕЛЬЯНЕНКО, кандидат технічних наук;

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук;

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук;

Ольга ШЕЛЮХ, кандидат філологічних наук, доцент.

Збірник укладено за тезами доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова — кордон національної безпеки» 21 лютого 2024 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Секція 1. Мова і національна психологія. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 2. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Українська мова у світі.
- Секція 3. Актуальні проблеми викладання української мови у вищій школі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

©ЛДУ БЖД, 2024

МІЖКУЛЬТУРНА АТРАКЦІЯ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ

Надія САЛАМІН

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

В умовах сьогодення, а саме, в час бурхливого розвитку наукових технологій, наукового знання та застосування наукових досягнень у повсякденному житті, велике значення набуває комунікація та спілкування. А саме, соціальна взаємодія, обмін та змістове навантаження тієї чи іншої інформації, розуміння та сприйняття, реалізація плідних комунікативних зв'язків. Тому, загальний рівень комунікації та спілкування, людини впливає на використання ним власного інтелектуального потенціалу, і навіть на рівень творчої та розумової активності людини.

А отже, особливого значення набуває міжкультурна комунікація, як система певних плідних комунікативних цінностей, норм, правил та являється одним із аспектів вияву соціальної взаємодії та способу спілкування.

Так як багатопланове поняття міжкультурна комунікація охоплює дві головні складові – «культуру» й «комунікацію». Тож, все більш очевидно, що міжкультурна комунікація є важливим фактором регуляції як свого внутрішнього життя, так і відносин між народами, що потребують діалогу. Варто зауважити, що вчені, розглядають, міжкультурну комунікацію, як процес взаємного зв'язку та взаємодії представників різних культур. Це специфічна суб'єкт-суб'єктна взаємодія, у якій відбувається обмін інформацією, досвідом, уміннями й навичками носіїв різних типів культур [3, с. 273].

Характерною рисою сучасного світу є не тільки інтенсивний діалог культур, але й взаємозв'язок, інтеграція та різноманітність культур. Оскільки, динамічні процеси, особливості способу життя, цінності, що притаманні кожному народу, так і окремій особистості, сприяють формуванню єдиної

світової спільноти. У той же час, вони супроводжуються іншими, протилежними їм процесами, спрямованими на визначення культурної ідентичності, підкреслення унікальності культур, встановлення культурної незалежності та унікальності – і в цьому полягає відмінна риса сучасної культурної ситуації.

Отже, найважливішим компонентом, функціональної системи культури належить мові, яка виступає єдино можливим інструментом, що сприяє ефективній взаємодії між представниками різних лінгвосоціумів. Звідси випливає потреба у розвитку та вдосконаленні філософських, лінгводидактичних та методичних досліджень, успішності та продуктивності мовної взаємодії в контексті міжкультурної комунікації.

Тому, можна вважати, що комунікація може характеризуватися типом комунікативної компетенції, тобто умовно бере участь у комунікативній події. Наприклад, для соціального спілкування є певні зразки та сценарії поведінки, як і у актуальних повсякденних ситуаціях, а що на рахунок, професійного спілкування, то це область знань, пов'язана з певною професійною діяльністю. Та на відміну від цих видів спілкування, міжособистісне спілкування базується на індивідуальному досвіді і можливе лише за певної міри спільності серед учасників спілкування. Виходячи з цього, можна говорити про різні функціональні сфери міжкультурної комунікації, такі як: міжособистісна, соціальна, публічна, міжгрупова, професійна, масове спілкування та спілкування в малих групах.

Оскільки, кожна людина має свій унікальний світогляд, і особисте сприйняття навколишнього, це впливає на форми і способи передачі інформації. Манакін В.М., вважає, що одним із найважливіших складників життя людини є комунікація. У широкому сенсі це поняття охоплює значно більше, ніж просто обмін інформацією між людьми. До неї належать канали засобів передачі та одержання інформації, де задіяні машини, прилади, штучний інтелект, комп'ютерні мережі і програми, культурні знаки, космічні реалії тощо. У вузькому сенсі комунікація —

основний спосіб людського спілкування, найактивніша форма людської життєдіяльності. Це явний і водночас латентний процес налагодження різних типів відносин між окремими мовцями, групами людей та цілими народами. [2, с. 8] Отже, бути вправним у міжкультурному розумінні не означає приймати культурний стиль інших або відмовлятися від власних культурних особливостей. А мета полягає в тому, щоб скоротити відстань від «іншого» та отримати розуміння.

Тож, якщо хочемо успішно жити та працювати в глобальному суспільстві, важливо, здобути навички ефективного міжкультурного спілкування та досягти розуміння. Samovar, L.A., & Porter, R.E. вважають, що «компетентний міжкультурний комунікатор - це той, хто має здатність до ефективною та відповідною взаємодії з представниками іншого мовно-культурного середовища на їхніх умовах». Вони також перераховують п'ять компонентів міжкультурної компетентності:

- перш за все, це мотивація до спілкування, тому що це є найважливішим фактором для початку спілкування. Ознаки, які показують, що людина є мотивована, виявляє інтерес, докладає зусиль, щоб говорити та розуміти, тим самим, надаючи перспективи для успішної комунікації;

- другий компонент – це знання. Означає, що люди розуміють і усвідомлюють норми та правила пов'язані з культурою людей, з якими вони спілкуються;

- третя складова - навички. Хороший комунікатор вміє слухати, спостерігати та аналізувати;

- крім того, учасники міжкультурного спілкування повинні бути чутливими один до одного і не діяти дивно або незвичайно коли вони стикаються з різними звичаями.

- остання складова – характер. Дуже важлива, тому що якщо ваш партнер по спілкуванню не сприймає вас як хорошого персонажа, то ця зустріч може не мати успіху. [5]

Таким чином, міжособистісні компетентності значною мірою є великою об'єднуючою теорією спілкування. Адже, більшість контекстів спілкування передбачає розширення мотивації, знань і навичок, закладених у моделі міжособистісної компетентності. У тій мірі, в якій культура відіграє роль, вона відіграє її через мотивацію, знання та навички взаємодіючих осіб.

Підсумовуючи, можна вважати, що розвиток міжкультурного ефективного спілкування відкриває двері до скарбниці людського досвіду. Розкриваючи нам незліченну кількість способів відчуття, почуття та пізнання. Тим самим, розширюючи наше бачення включати альтернативну перспективу оцінки взаємовідносин. Розуміючи переконання, цінності та глибину світогляду, що впливає на альтернативні комунікаційні підходи, ми можемо зрозуміти логіку, яка мотивує дії чи поведінку інших, культурно відмінних від нас. Культурні відмінності не заважають нам спілкуватися один з одним; радше, вони збагачують нас через спілкування, адже чим більше культурно різноманітні люди пізнають один одного, тим більше вони можуть оцінити відмінності та помітити глибокі спільні риси між ними. А отже, ключ до будівництва міжкультурних знань, вмінь і навичок, полягає в тому, щоб брати участь у активній міжкультурній комунікації.

Література:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – Київ: Академія, 2004. – 342 с. – (Альма-матер).

URL: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/061_123.pdf

2. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / Володимир Миколайович Манакін. – К. : ВЦ "Академія", 2012. – 288 с. (Серія "Альма-матер").

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2013_27_51

3. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно-модульний курс культурології: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 368 с.

4. Слющинський Б. В. Міжкультурна комунікація як феномен сучасної культури /Б.В.Слющинський//Нова парадигма. – 2004. - №37. – С. 223-232

5. Larry A. Samovar, Richard E. Porter, Edwin R. McDaniel. E. R. Intercultural communication: A Reader. Thirteenth edition, 2012. 532 p.

URL :
file:///C:/Users/Asus/Downloads/Intercultural_Communication%20(1).pdf

УКРАЇНСЬКА МОВА - СИМВОЛ СВОБОДИ, ЄДНОСТІ, РІШУЧОСТІ ТА СМІЛИВОСТІ У ВСЬОМУ СВІТІ

Денис ШИБОВСЬКИЙ, Надія САЛАМІН

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Українська мова – не просто засіб спілкування, але й символ свободи, єдності, рішучості та сміливості, який несе свої важливі послання по всьому світі. Ця мова стала осердям національної ідентичності, втілюючи в собі багатовікову історію та культурний дух українського народу. Її важливість особливо актуальна в контексті сучасних викликів, спонукаючи нас пильно оберігати та розвивати цей символ, щоб зберегти свою неповторність та поділитися її цінностями з усім світом.

Кожна мова світу має свої особливості. Не треба бути поліглотом, щоб визначити, яка мова звучить у певний момент: за тембром, інтонацією, артикуляцією. Мови світу розрізняють за структурою, кількістю їх носіїв, писемністю, ступенем їх вивчення, суспільними, іншими функціями. Одна мова - ніжніша, і її називають мовою любові. Інша мова - велична, ще